

Erfaringer med stengt skole

Oppsummering fra intervjuer med elever ved Gamlebyen skole.

Det er mye som er uvant for elevene når skolen plutselig er stengt i mange uker på grunn av smittevern. Elevene er hjemme, og kontakten med lærere og klassekamerater foregår over telefon, meldinger, sosiale medier og videosamtaler. Samtidig som det kan være koselig og oppleves fritt å være hjemme, kan det etter hvert bli et savn å komme tilbake til en mer vanlig skolehverdag sammen med venner og lærere.

En serie gruppeintervjuer med elever ved Gamlebyen skole ble gjennomført i juni 2020, det vil si noen uker etter at de siste klassene var tilbake på skolen. Intervjuene fulgte en semi-strukturert mal.

Grupper med elever fra alle klassetrinn og innføringsklassene deltok, slik at det ble åtte intervjuer til sammen. Det var fire elever i hver gruppe, så i alt deltok 32 elever i samtaler. Det er om lag én av ti elever ved skolen.

Lærere på hvert enkelt trinn spurte noen elever om de ønsket å delta, og intervjuene ble gjennomført av rektor. Før intervjuene begynte, fikk elevene vite at det var frivillig å delta og at alle utsagn ville bli anonymisert.

Denne oppsummeringa bygger på notater og stikkord fra intervjuene. Sitater fra elevene er gjengitt mest mulig ordrett. Elevenes utsagn er forsøkt tolket og satt inn i en sammenheng som gjenspeiler de opplevelsene som elevene samlet sett formidlet i de forskjellige intervjuene.

Å være hjemme sammen med familien

Alle elevene som ble intervjuet, fortalte at det var noen andre hjemme sammen med dem mesteparten av tida. Det kunne være foreldre, søsken eller en slektning. Elevene så mange fordeler med å være hjemme sammen med familien, men det var også noen utfordringer når familien skulle være så mye sammen over lengre tid. Etter hvert som ukene gikk, begynte de yngste elevene på skolen igjen, mens de eldste fortsatt var hjemme: "Da småsøsknene mine begynte på skolen igjen, måtte pappa følge dem, så da var jeg av og til alene hjemme."

De yngre elevene framhever at det var koselig å være sammen med familie og slektninger. De likte å få hjelp til skolearbeidet av søsken, mor eller far. Samtidig var det ikke alltid like enkelt når foreldrene skulle hjelpe til og forklare noe, for foreldrene forklarte på andre måter og brukte andre teknikker enn læreren. Innimellom kunne det også bli i meste laget: " Noen ganger fikk vi så mye hjelp at vi ikke fikk prøvd selv."

Dette ble nevnt av både yngre og eldre elever. En av de yngre elevene tenkte at de kanskje kunne ha gjort mer selv: "Hvis vi hadde vært alene hjemme, ville det kanskje ha mint mer om skole."

Noen foreldre hadde hjemmekontor, så de skulle jo passe sitt eget arbeid samtidig som de fulgte opp barna. Når de voksne har hjemmekontor, kan det bli mange møter, og da var det ikke alltid så greit å få gjort det som var avtalt. Noen av de eldre elevene hadde fått oppgaver der de skulle forsøke å trekke hele familien med, men det var ikke alltid like vellykket: "Det var irriterende med samarbeidsoppgaver når de andre i familien ikke ville være med."

I begynnelsen syntes elevene at det var deilig å kunne være hjemme, og de likte å være sammen med familien: "Det var skikkelig chill med skole hjemme." Men dagene ble til uker, og den nye hverdagen var ikke like spennende lenger: "Jeg trodde først at det ville være bra å være hjemme, men det er bedre å være på skolen."

Å kunne styre sin egen tid

Stort sett gikk det greit å ha hjemmeskole, men elevene syntes også at det kunne være vanskelig og kjedelig noen ganger. Samtidig var det en mulighet til å lære nye måter å gjøre ting på.

Den største fordel som nevnes av både yngre og eldre elever, var å kunne styre sin egen tid. Mange av elevene likte at de kunne bruke tid på å gjøre seg ferdig med oppgaver, og at de kunne ta seg pauser når det passet: "På skolen er det faste tider, og når vi er ferdige med oppgaver, får vi mer å jobbe med. Hjemme kunne vi ta pauser eller leke når vi var ferdige."

Noen syntes også at de hadde mer ro og arbeidet raskere hjemme, så da ble det mer tid til å gjøre andre ting i løpet av dagen. Det var oppgavene og ikke klokka som styrte: "Det var fint å kunne arbeide i sitt tempo og bestemme selv hvor lenge vi skulle arbeide med noe."

Når elevene tok seg pause hjemme, kunne de gjøre ting som de ikke pleier å gjøre på skolen. Flere av dem nevnte at de spilte spill. De kunne leke med katten eller ta mobilen hvis den ringte. Hjemme var det også lettere å strekke seg og røre på seg underveis. En annen fordel var at de kunne spise når de ville, og at det var tid til å lage seg god mat, slik som et ostesmørbrød. Enkelte gikk seg en liten tur ut hver dag.

De eldre elevene trakk også fram at de fikk sove mer og slapp å stå opp så tidlig. I tillegg til at de kunne sove lenger, brukte de ikke tid på å gå til skolen. Dermed kom de raskere i gang med skolearbeidet etter at de hadde stått opp. I likhet med de yngre elevene satte de også pris på at de kunne styre sin egen tid og ta pauser når de ville.

Det kunne også være noen utfordringer med å skulle styre sin egen tid: "Jeg savna at noen sa hva vi skulle gjøre, for det kunne være vanskelig å starte – vanskelig å få motivasjon." Noen fant forskjellige måter for å prioritere hva de skulle gjøre: "Jeg tok det største – hovedleksa – først, og så mindre oppgaver etterpå."

Enkelte av de eldre elevene så noen fordeler med å ha hjemmeskole, særlig at de hadde tid og mulighet til å gjøre seg ferdig med oppgaver: "Jeg synes det var bedre med hjemmeskole – det kunne ha fortsatt, for jeg fikk mer tid på å bli ferdig med ting." Av og til kan elever oppleve at tida ikke strekker til på skolen, men hjemme var det nok tid: "Jeg fikk bruke den tida jeg trengte – jeg får ikke gjort så mye på skolen, for jeg trenger ofte mye tid."

Uansett alder satte elevene pris på å kunne styre tida selv, ta pauser, spise god mat og leke når de ville. Samtidig kunne det være vanskelig å stå opp, og når alt kom til alt, var det egentlig ingen som heller ville være hjemme enn å være på skolen: "Det var deilig i starten, men det ble kjedelig etter hvert." Noen ting er også lettere å lære på skolen, slik som norsk. Hjemme gikk det kanskje greit fordi lærerne hadde tilpasset både vanskelighetsgraden og arbeidsmengden: "Det var litt lettere oppgaver, og kanskje det var litt færre oppgaver."

Å møtes på nett

I løpet av samtalen nevner elever fra alle klassetrinn ulike digitale læremidler og løsninger. Bortsett fra førsteklasingene snakker alle de andre om erfaringer med bruk av Teams. Dette betyr ikke at førsteklasingene ikke har brukt Teams, men de nevnte det ikke i samtalen.

Elever på småskoletrinnet forteller om hvordan de har brukt Teams til å ringe hverandre og snakke sammen med både klassekamerater og lærerne. Det høres ut til at dette var motiverende og at elevene likte det: "Det var gøy å ha videomøter med lærerne og klassen." Noen forteller at de snakka med lærerne mange ganger, og at de hadde samtaler én og én. Ellers beskriver elevene hvordan lærerne sendte dem oppgaver, og at de brukte ipad til å løse forskjellige oppgaver. En del av arbeidet foregikk på Salaby som alle elevene kjenner til fra før.

Relativt enkle oppgaver ble motiverende for de yngre elevene når de skulle løses på nye måter. Noen forteller om at de fikk ulike oppdrag: "Finn en grønn ting, noe med tall på ..." Den morsomste delen av oppgaven, var å presentere funn og løsninger for de andre i klassen: "Vi lagde videoer og delte med hverandre."

De eldre elevene fortalte mer om hvordan de brukte Teams og andre digitale kanaler for å samarbeide og holde kontakten med venner. De var noe mer kritiske til de tekniske løsningene hvis det var noe som ikke fungerte. Blant annet ble det sagt at lyden kunne være dårlig når de hadde videomøter. Av og til kunne de også støte på

andre problemer: "Noen ganger vistes ikke ting på skjermen, så da fikk vi ikke alltid hørt spørsmål." Innledningsvis var det heller ikke like lett å få tak i alle: "Alle i klassen var ikke på Teams, men det ble flere etter hvert."

Elevene på mellomtrinnet beskriver både individuelle samtaler, gruppesamtaler og klassemøter i Teams. Innimellom var det også felles fagøker for hele klassetrinn med nærmere 60 elever samtidig, for eksempel i kunst og håndverk, norsk eller kroppsøving: "Læreren viste hva vi skulle gjøre, så gjorde vi øvelsene – løfte en stol eller holde planken i 20 sekunder."

Flere av elevene forteller om at de hadde mindre samtalegrupper, der 2-4 elever kunne snakke sammen med læreren. Dette var både sosialt og faglig. I noen klasser avtalte lærerne og elevene å treffes utendørs: "De samme gruppene møttes i parken sammen med læreren."

Elevene leste sammen i mindre grupper. Av og til kunne læreren lese høyt for dem, men elevene leste også for hverandre. Dette trekkes fram som positive opplevelser av flere elever: "Vi leste for hverandre i grupper på 3-4. Det var gøy. Det er bedre å lese i små grupper."

Skolearbeidet foregikk på forskjellige måter gjennom digitale kanaler. Elevene sier at de hadde en ukeplan og at de fikk en dagsplan hver dag. De sendte inn oppgaver i flere fag til lærerne. Innimellom skrev de også meldinger til lærerne sine hvis de hadde spørsmål.

Både elever og lærere brukte ulike kanaler for å holde kontakt. De fleste elevene sier at de brukte Teams, men flere meldingstjenester og sosiale medier var også i bruk: "Mange var med i Snapchat-gruppa."

Lesing og skriving i hjemmeundervisning

Mye av arbeidet i hjemmeskolen dreide seg om lesing og skriving. Noen elever mener at det var mest oppgaver i bøker og mange skriftlige oppgaver, særlig i norsk og matematikk: "Det likna veldig på vanlige lekser: les en tekst og svar på oppgaver."

Noen bøker hadde elevene allerede tatt med seg hjem, mens andre bøker måtte hentes på skolen etter hvert: "Vi henta bøker på skolen: Radius og Kaleido."

Elevene beskriver oppgaver i flere forskjellige fag, slik som engelsk, KRLE, samfunnsfag og naturfag: "Vi lærte om forskjellige dyr – hoggorm og ugle." Noen hadde lært mye om geografi og verdensdeler. Både yngre og eldre elever forteller om bøker og lesetunder. Førsteklassingene nevner flere tekster som de har lest, blant annet *Lilly lyver ikke* og *Tivolituren*. Noen andre elever på småskoletrinnet hadde brukt Salaby og lest påskekrim. Flere elever skrev dagbok mens de var hjemme.

I innføringsklassene måtte både elever og lærere være kreative for å kunne kommunisere ved hjelp av tekniske løsninger, oversettelsesprogram, meldinger og samtaler. Elevene mente at de lærte mye av dette: "Vi lærte mye norsk mens det var hjemmeskole: vi leste bøker og tegneserier, brukte Google oversetter, så på tv. [...] Vi fikk oppgaver med nye ord, tekst og spørsmål." De hadde også brukt Kahoot og hatt quiz om forskjellige temaer som dyr, kroppen og yrker.

I engelsk var det både lesing, skriving og film, til dels på Salaby: "Vi leste en tekst på Salaby, om Amalie – om to som leter etter en far." Noen lagde også egne presentasjoner på engelsk.

De eldre elevene beskriver det som motiverende å arbeide med større oppgaver i blant annet engelsk og samfunnsfag. Noen klasser hadde arbeidet med et prosjekt som ble kalt *Nytt liv*: "Alle fikk en ny identitet og et land – Nigeria, Angola, Somalia, Brasil. Vi måtte finne ut om landet, lage mat og sånn." Det var tydelig at dette hadde fenget dem.

Matematikk i hjemmeundervisning

Elever fra alle klassetrinn forteller om matematikk, både hva de har gjort og hva de har lært. Mange mener at de hadde mye matematikk mens de var hjemme og at lærerne hadde tatt hensyn til at de satt hver for seg: "Vi hadde mest matematikk – mye hadde vi lært fra før, noe var kanskje litt forenkla siden vi ikke fikk så mye hjelp som vanlig." En annen elev sa det slik: " Det var lagt opp slik at det gikk an å gjøre mye selv, mye repetisjon."

Samtidig beskriver elevene varierte arbeidsmåter med bruk av både lærebøker og digitale løsninger slik som Dragonbox, Mattemester'n og Khan Academy. Når de brukte Khan Academy på mellomtrinnet, handlet det både om læring, øving og veiledning: "Lærerne kunne se hvordan vi gjorde det."

Til dels har det også vært grubliser og problemløsning. Førsteklassingene forteller om pluss, minus og dobling – og problemet som de fikk til slutt: "Hva koster hamburgeren og brusen?"

Noen elever på småskoletrinnet snakker ivrig om oppstilling og veksling med hundrere, tiere og enere: "Det er for eksempel $205+105=$." De beskriver hva veksling er og at de liker å øve på dette.

Matematikk så ut til å engasjere flere av elevene, og de fortalte ganske konkret om tankegang og framgangsmåte: "Vi hadde matematikk på ipad med pluss og minus og sånn. Noe hadde vi lært, andre ting lærte vi nytt – ganging og deling." Deretter kom et par elever på småskoletrinnet med følgende eksempel for å beskrive hva de nettopp hadde lært mens de var hjemme:

$$9 \times 4 + 7 =$$
$$(18 + 18) + 7 =$$
$$36 + 7 = 43$$

Samlet sett ga elevene inntrykk av at de hadde hatt variert matematikkundervisning med bruk av alt fra konkrete som erter og druer til digitale løsninger i tillegg til mer tradisjonell bruk av lærebøker og oppstillinger av regnestykker i kladdeboka. Selv om det hadde vært mye kjent stoff og repetisjon, var det også flere elever som hadde lært noe nytt.

Praktiske fag i hjemmeundervisning

Selv om mange av elevene mente at det hadde vært mye lesing og skriving, fortalte de også en god del om hva de hadde gjort i praktiske fag. Først og fremst var det kroppsøving og kunst og håndverk, men noen nevnte også musikk, for eksempel at de lagde rytmer til en kjent sang eller øvde på en dans. Elever på mellomtrinnet trakk også fram mat og helse.

Elevene på småskoletrinnet fortalte om hvordan de hadde danset, turnet og lekt hjemme. Noen av dem hadde også hatt økter med parkour: "Vi lagde hinderløype inne eller ute i parken eller bakgården." Andre elever hadde øvd på yoga eller tatt imot utfordringer fra lærerne: "Vi fikk sånn dopapir-challenge. Læreren viste det på video." Deretter beskrev de hvordan de hadde balansert en dorull på hodet mens de gjorde forskjellige bevegelser.

Elevene på mellomtrinnet hadde også hatt en del lek i kroppsøving: "Finn så mange røde ting du kan i løpet av to minutter." De hadde øvd på sjonglering med baller, og de hadde hatt aktivitetsbingo: "Vi kasta terning, så måtte vi gjøre øvelser – styrke, stupe kråke."

Oppgavene i kunst og håndverk omfattet flere teknikker og materialer, fra tresløyd og broderi til collage, tegneserier og animasjonsfilm. Materialer til noen av oppgavene var lagt fram på skolen, så elevene kunne komme innom og hente forskjellige ting. Det kunne være farger, maling og pensler, garn eller plankebiter og sandpapir. Noe av det var lagt i poser med navn på. Noen elever lagde bursdagskort til hverandre eller tok bilder av hva de lagde: "Vi tok bilder som foreldrene våre sendte til læreren."

I mat og helse fikk elevene dels i oppdrag å lage mat til familien. Av og til lagde de en valgfri rett, andre ganger hadde læreren forslag. Innimellom måtte de også beregne mengder eller regne ut pris på ingredienser til for eksempel vafler eller pannekaker. Noen lagde mat som del av et prosjekt i samfunnsfag. Da fikk de prøvd seg på nye matretter. Det så ut til at flere av elevene likte å lage mat, særlig når de kunne lage noe som hele familien kunne spise sammen: "Det var fint å ha mat og helse, for jeg liker å bake."

Hva likte elevene best å arbeide med hjemme?

Det var stor variasjon i hva elevene hadde likt å arbeide med, dels dreide det seg om hva de syntes at de fikk til – hva de så som enkelt – og dels om hvordan de kunne bruke mer tid på noen oppgaver eller aktiviteter når de var hjemme. Noen likte best de oppgavene der de samarbeidet med andre: "Når vi kunne snakke sammen og lese." En annen variant var å møtes digitalt og leke sammen over nett: "Først til å hente en banan og så videre."

Noen av de yngste syntes at lesing og skriving i Salto var lett: "Det var mest bokstaver som vi kunne." Andre likte å øve på dagens ord eller dagens tall, mens andre likte å skrive dagbok. Dagens ord kunne være badeball eller paraply, og dagens tall kunne for eksempel være 48: "Så måtte vi øve på pluss, minus, gange og dele med dette tallet."

En klar favoritt for flere var fysisk aktivitet og hinderløype. Dans og musikk var også godt likt av noen, enten de gjorde noe selv eller om de lyttet til musikk som de eller andre hadde valgt: "Alle fugler små de er"

Matematikk kunne også være motiverende for de yngste: "Jeg liker å gjøre oppstilling. Det er kult å lære noe nytt." Noen ganger var det fint å lære noe nytt, mens andre ganger var det viktigere at det var enkelt: "Salaby og matematikk, det er enkelt. Du kan trykke istedenfor å skrive masse." Innimellom kunne det også være moro med måling og sånn, ifølge andre.

Flere av de eldre elevene nevnte også at de likte å arbeide med matematikk, for eksempel med Khan Academy. Noen hadde også fått prøve seg på koding. Elevene likte også praktisk matematikk i forbindelse med mat og helse, for da kunne de først gjøre utregninger og så lage mat eller steke vafler til hele familien.

Noen av de eldste elevene likte godt å lære om geografi og å lage presentasjoner i engelsk. Elevene framhevet både der og i kunst og håndverk at det var godt å ha god tid til å fullføre en større oppgave: "Vi hadde tid til å gjøre ting ferdig."

Hva var vanskelig å arbeide med hjemme?

Noen ganger var det et fag som var vanskelig, andre ganger kunne det være selve oppgaven eller mangel på hjelp som var utfordringa. De fleste elevene kunne nevne noe som hadde vært utfordrende eller vanskelig underveis, men enkelte mente at mesteparten var lett eller at alt gikk greit: "Det var ikke noe som var vanskelig."

Enkelte ganger kunne det være en misforståelse eller en feil ved selve oppgaven som skapte problemer, slik som førsteklasingene fortalte om: "Det var litt vanskelig å gjøre en oppgave som var feil – om Hexa og Penta og pommefrites." Hvis noe var litt ukjent, kunne det også være vanskelig å få det ordentlig til: "Ganging var litt vanskelig, for vi hadde ikke gjort det så mye før." Når noe blir feil, hender det at det må rettes

opp, og det er ikke alltid like motiverende: "Kaleido var skikkelig slitsomt hvis det var feil."

Det enkleste var oppgaver som var klart definerte, men innimellom kreves det også at man må tenke og finne på noe selv: "Det var vanskelig å komme på noe å skrive i naturfag."

Av og til kan noe være vanskelig, sånn som yoga eller balansering, men det er nettopp det som gjør at det blir moro: "Det var vanskelig å balansere dorullen på hodet, men veldig gøy!"

Klokka kunne være utfordrende for noen av de yngste, og samtidig var det rart ikke å ha vanlig friminutt: "Noen ganger ble det litt kort friminutt." Av og til kunne det visst bli sånn hvis mamma eller pappa var lærer, men foreldre kunne også være til god støtte: "Det var vanskelig med matematikk, men jeg fikk hjelp av foreldrene mine."

Elevene på mellomtrinnet fortalte mer om hva de gjorde hvis de trengte hjelp, og hvordan de gikk fram hvis de ikke fikk hjelp der og da. Når de var hjemme, var jo ikke læreren i nærheten: "Det kunne være vanskelig å få hjelp – det er litt vanskelig å be om hjelp når læreren ikke er der."

Ifølge elevene i innføringsklassene kunne de støte på ord eller uttrykk som de ikke kjente, og da ble det vanskelig å forstå oppgavene. Når de kom ut for slike utfordringer, hadde de brukt forskjellige løsninger: "Noen oppgaver var vanskelige. Da ringte vi læreren, sendte melding eller brukte Google oversetter."

For andre elever kunne arbeidsmengden være utfordrende: "I engelsk hadde vi mange tekster." Selv om noen elever foretrakk digitale læremidler, var det andre som heller ville bruke læreboka: "Khan Academy var vanskelig, så jeg valgte heller boka."

Ettersom det ikke var noen fast timeplan, kunne elevene styre tida og prioritere oppgaver selv hvis de sto fast: "Vi fikk ikke alltid den hjelpa vi trengte – da sendte jeg melding til læreren og gjorde andre oppgaver så lenge."

Enten skolearbeidet var lett eller vanskelig, var det andre utfordringer som dukket opp for flere av elevene etter hvert. Dagene begynte å bli like, og det var lenge siden de hadde møtt klassekamerater og venner. Da var det ikke alltid like moro å være hjemme og arbeide med skoleoppgaver på egen hånd: "Det ble kjedelig, for vi gjorde mye likt etter hvert."

Elevene savnet både vennene sine og skolen

Det vanskeligste med å ha hjemmeskole, var nok mangelen på omgang med andre: "Vi kunne ikke møte venner – det kunne ha vært fint med hjemmeskole og møte venner."

Uavhengig av klassetrinn og alder fortalte alle elevene om at de savnet å møte venner og være sammen med andre.

Mange savnet også skolen og lærerne, fotballbanen og klatrestativet med alle skjulestedene: "Jeg lengta etter skolen – noen ganger hadde jeg ikke noe å gjøre."

Flere av elevene nevnte at de hadde savnet lærerne sine og skolehverdagen: "Jeg savna skolen – møte venner, ha mer vanlige skoleoppgaver." Selv om foreldrene hadde gjort så godt de kunne mens elevene var hjemme, var det ikke det samme som på skolen: "Jeg savna å få hjelp av læreren. Foreldre forklarer annerledes."

De fleste elevene nevnte at de savnet skolen i mer generelle vendinger uten å nevne konkrete fag, bortsett fra fjerdeklassingene: De savnet svømming.

Hjemme kunne jo elevene styre tida si selv og ta friminutt når de ville. Likevel var det ikke det samme som å ha friminutt sammen med klassekamerater og venner på skolen: "Jeg savna friminutt – hjemme gleda vi oss ikke til å spise og ha friminutt."

Særlig de eldste elevene fortalte om hvordan de hadde holdt kontakten med venner og klassekamerater, samtidig som de satt hjemme og savnet å være sammen med hverandre: "Jeg savna venner i klassen, men hadde kontakt med noen underveis på Teams og Snapchat." Noen visste om klassekamerater som hadde vært mye ute, mens andre hadde vært mest hjemme. Da var det greit om læreren tok kontakt og foreslo at de kunne møtes: "Vi hadde turgruppe to ganger."

Så var skolen åpen igjen

Skolene ble stengt 12. mars, og de yngste elevene kom tilbake igjen 27. april. De eldste elevene var fortsatt hjemme og kom ikke tilbake til skolen før 11. mai. Da hadde de vært hjemme i åtte uker. Selv om de aller fleste kom tilbake til skolen, var det noen som måtte være hjemme en stund til: "Jeg var syk, så jeg hadde videomøte med læreren."

De aller fleste elevene var fornøyde med å komme tilbake til skolen der de kunne møte hverandre igjen: "Det var fint å møte lærerne og venner. Jippi!" Entusiasmen var nok størst blant de aller yngste: "Superduperbra!"

Det første møtet kunne utløse følelser for noen av elevene: "Jeg likte det så godt at hjertet dunka kjempefort." Samtidig var det ikke helt som før, for nå hadde de jo hatt en helt annen hverdag i mange uker: "Det var rart å komme tilbake, for vi var vant til hjemmeskole."

Elevene trekker fram både venner og lærere, fotballbanen og klatrestativet i tillegg til at de ønsket seg tilbake til en mer vanlig hverdag: "Jeg ville helst tilbake. Det ble stille å være hjemme." Flere av elevene nevnte at det var både fint og litt rart å være

tilbake. På et vis måtte de komme inn i de vanlige rutinene igjen i tillegg til alt det som var nytt på grunn av smitteverntiltak: "Første dag følte jeg meg forlatt, for vi hadde hatt hjemmeskole lenge, og jeg lurte på hvordan det ville bli å være tilbake på skolen igjen."

Skoledagen var annerledes. Det ble innført nye rutiner, og på grunn av smittevern måtte klassene deles i mindre grupper. Selv om en del av elevene likte å være sammen i mindre grupper, var det ikke alt som var like greit i den nye skolehverdagen: "Jeg likte ikke at vi ikke kunne ha vårt vanlige klasserom." De fleste elevene hadde lærere som de kjente godt fra før av, men noen grupper måtte være i helt andre bygg og rom enn det de var vant til: "Det var rart å ha undervisning og sitte i gymsalen."

Klassene hadde litt kortere dager, og elevene på mellomtrinnet begynte mye seinere enn til vanlig. Flesteparten av dem syntes at det var helt greit: "Det er bra å begynne seinere, for da kan vi sove lenger – det er for at vi ikke skal ha friminutt samtidig." Noen av de eldste elevene syntes rett og slett at dette var så bra at de gjerne ville ha det slik videre også: "Det er veldig bra å begynne klokka 10 – det bør vi fortsette med!" Alle var likevel ikke helt enige i det: "Det er seint å begynne kl. 10."

Selv om det aller meste var bra med å komme tilbake til skolen og møte venner, var det noen fordeler med hjemmeskolen som gikk tapt. Da var det ikke bare positivt å begynne på skolen igjen: "Det var litt dårlig, for på hjemmeskole kunne vi stå opp og ta pauser når vi ville."

Kort oppsummert gir nok dette utsagnet uttrykk for hva de fleste elevene mente om å komme tilbake til skolen igjen: "Det var veldig bra, egentlig – å møte alle de andre som vi ikke hadde sett på lenge."

Hygiene og smittevern

Både yngre og eldre elever var godt orientert om hvorfor de ikke kunne være på skolen: "Jeg synes det var bra at skolen stengte, for det var korona og smitte." Mens elevene var hjemme, fulgte de med på hva som skjedde og hvordan situasjonen utviklet seg: "Vi fulgte med på nyheter på NRK Supernytt." De fleste hadde sett og hørt nyheter på norsk, mens noen også hadde fått med seg nyheter på andre språk.

Smitteverntiltak og hjemmeskole innebar også at elevene hadde mindre kontakt med andre i mange uker: "Jeg likte ikke at vi ikke kunne møte venner." De forsto jo hvorfor, men de likte det ikke. Derfor hadde de gledet seg til å møtes igjen.

Flere av elevene på mellomtrinnet fortalte at de hadde lært om hygiene og smittevern mens de hadde hjemmeskole: "Vi lærte om helse og hygiene i mat og helse." I naturfag hadde de lært om virus, bakterier og smitte.

Noen av de yngre elevene fortalte at de hadde gjennomført et forsøk i naturfag: "Vi hadde vann med pepper, som liksom var virus, og tok oppi såpe. Så så vi hva som skjedde – da skjønnte vi hvorfor vi må vaske hender med såpe." Gjennom dette enkle forsøket fikk de se med egne øyne hvilken effekt såpe kan ha, og de forsto hvorfor de stadig måtte vaske hender både hjemme og på skolen.

I alle klassene var det innført faste rutiner for håndvask: "Vi vasker hender flere ganger om dagen, kanskje fire: når vi går inn, før spising, etter å ha vært på do, etter friminutt, for da har vi tatt på masse ting – og da blir vi tørre på hendene." Elevene har jo vært vant til å vaske hender før også, men ikke så ofte. Hyppig håndvask kunne ha noen mindre gode bivirkninger: "Vi måtte vaske hender veldig ofte – og det er ikke noe godt når du har eksem." Etter hvert ble rutinene justert, og det ble funnet tiltak for å unngå alt for tørre og sprukne hender som hadde vært et problem for flere elever: "Vi fikk litt såre hender innimellom, særlig i begynnelsen, men nå vasker vi ikke hender før vi går ut – og så har vi håndkrem i klasserommet."

Et av tiltakene mot smitte var å holde god avstand til andre, både ute i skolegården og inne i klasserommene. Det kunne være både kjedelig og litt uvant: "Det var rart å sitte så langt fra hverandre." Alle hadde sin faste pult i klasserommet, så da gikk det ganske greit å huske på avstanden. Det var ikke like enkelt ute, særlig hvis noen helst ville sparke ball eller leke: "Det var litt vanskelig å holde avstand."

Når elevgruppene er spredt rundt på flere rom, må noen også bruke andre innganger enn de pleier: "Det er morsomt å gå der vi ikke pleier å få lov til å være." Samtidig som det kan være gøy å gå inn litt andre veier, kan det også bli mer ro når ikke alle skal bruke den samme trappa: "Det blir ikke så mye styr i gangen."

Når alle skal holde avstand til hverandre, er det en del ting vi ikke kan gjøre. Etter hvert kan det bli mindre smitte, og vi kan gjøre mer som vi pleier. Inntil videre går det an å glede seg til hverdagen blir mer som vanlig: "Jeg gleder meg til å kunne klemme vennene mine igjen." Det er ikke bare venner som kan trenge en klem: " Det verste er at jeg ikke kan klemme bestemor og bestefar."

Hvordan håper elevene at det skal bli på skolen heretter?

Hvis elevene skulle velge mellom hjemmeskole og vanlig skole, var det ikke noen særlig tvil om hvor de aller fleste helst ville være: " Det er bedre å være på skolen." Noen av de eldre elevene tenkte at det kanskje kunne gå an å ha en hjemmedag innimellom: "Vi kan ha for eksempel en dag i måneden eller en gang i uka med hjemmeskole – ikke stresse, lade opp litt. Vi kan ha matematikk, lage presentasjoner eller ha mat og helse. Vi kan lage mat til familien."

Selv om vi var tilbake på skolen, var ikke alt som vanlig. Noen av elevene så for seg at de ville merke endringer i hverdagen videre framover: "Det er korona-tid, så det er så mye som er droppa – trening og ferier, det ble avlyst."

Noen var fornøyde med å være tilbake på skolen og syntes i grunnen at det meste var greit som det var: "Skolen kan være sånn som før." Flere av elevene sa likevel at vi kanskje kunne gjøre ting litt annerledes. Nå hadde de vært hjemme i flere uker, og noe var jo bra da også. Det kunne hende at noe av det som de hadde gjort og opplevd, kunne påvirke skolen videre: "Bra. Kanskje vi kan gjøre noen nye ting, litt andre regler."

Flere av elevene hadde forskjellige tanker om hvilke fag de ville ha mer av. Et av fagene var matematikk: "Det bør bli mer matematikk, for på hjemmeskolen hadde vi masse matte." Det kunne også være fint å ha flere timer med praktiske fag: "Mer musikk, kunst og håndverk, mat og helse." Elevene hadde hatt en del praktiske oppgaver i mat og helse mens de hadde hjemmeundervisning, men på skolen er det som regel bare noen klassetrinn som har dette faget: "Jeg savner mat og helse på skolen – kanskje vi kunne hatt små grupper? Hvis halvparten har pause eller noe annet, kan de andre lage mat."

Noen fag gikk greit å ha hjemme, mens andre fag er lettere å ha når vi er på skolen. Da bør vi bruke de mulighetene som byr seg her: "Ha kroppsøving. Vi kan bruke grusbanen – ikke bare gå på tur." I det hele tatt kan det være fint å være i aktivitet, og etter at skolen kom i gang igjen, har dagene vært litt annerledes. Det kan vi gjerne ta med oss videre: "Vi burde ha mer uteskole, i skolegården eller parken."

Det er ikke alltid så lett å samle mange elever, men nå har de opplevd et helt nytt sted der mange kan treffes samtidig: "På Teams kan hele trinnet møtes." Det kan gi noen nye muligheter, slik som noen klasser opplevde mens de hadde hjemmeskole. Alle var ikke like enige i at det var greit å møtes digitalt, men de så at Teams kunne brukes på noen områder uansett: "Hjemmearbeid kan leveres i Teams – men det er bedre å ha læreren i klasserommet."

Interessene kan være mange og sammensatte: "Jeg liker fotball, kubb, sjakk, matematikk, klatring, dataspill, håndball." Hvis vi skal rekke å gjøre flere forskjellige ting i løpet av en dag, blir også pauser og fritid viktig: "Det er litt mye lekser, det kan være mindre lekser." Noen elever på mellomtrinnet ville gjerne ha en litt annerledes skoledag, og da hadde de et klart ønske: "Mer tid til å leke." Ballspill og lek kan kreve en del energi, så noen ganger kan det være greit å ta det mer med ro: "Vi kan ha tid til å slappe av innimellom, snakke sammen, slå av lyset og høre på rolig musikk."

Med få unntak mente elevene på mellomtrinnet at det hadde vært fint å starte skoledagen seinere, slik som de siste ukene. Samtidig så de noen ulemper med å være seint ferdig. Særlig hvis de skulle ha lekser etterpå.

Et viktig smitteverntiltak var å dele klassene inn i mindre grupper med faste lærere. Både yngre og eldre elever syntes at det stort sett hadde vært en positiv opplevelse. Mange av dem ville gjerne ha flere timer i mindre grupper heretter: "Det er fint å ha litt mindre grupper – det blir mer arbeidsro." Noen aktiviteter egner seg også bedre når det er færre elever i gruppa: "Det er bedre å ha små lesegrupper."

I gruppene kan elevene også ha mulighet til å bli kjent med andre elever som de kanskje ikke er så mye sammen med til daglig: "Vi kan blande grupper, for da blir vi bedre kjent med alle i A og B." Når elevene er i mindre grupper, kan de jo også ha noen forventninger til å møte andre når klassen samles igjen: "Det er fint at vi kan glede oss til å være sammen med flere innimellom."

Noen av de yngre elevene hadde et forslag: "At barna kan bestemme." Da kan det bli endring. De visste hvordan de ville ha det videre framover: "Ingen slåssing." Alle bør være venner. Andre elever mente at vi måtte skape gode holdninger: "At folk slutter å være rasister og si ting som ikke er hyggelige." Hvis vi skal ha det fint sammen på skolen, må vi også ha noen gode felles stunder og opplevelser: "Mye konserter i Halvardssalen."

En av de eldre elevene var ikke i tvil om hvordan det bør være framover: "Vanlig skole eller hjemmeskole? Vanlig skole – 100 %!"

Oslo, juli 2020

Geir Johansen
rektor